

**BUREAU
VERITAS**

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

IMPERATIV ZA USPJEŠNU SURADNJU

Andrea Vidović
BV dani 2019.

UVOD

- Društveno odgovorno poslovanje kao strateška odluka i interni poslovni model sa ciljem da se dugoročno poveća dobit i povjerenje svih dionika pozitivnim odnosima s javnošću i visokim etičkim standardima, u posljednjem je desetljeću, znatno preraslo od dobrovoljnih odluka na razini pojedinih organizacija, do obveznih shema na regionalnoj, nacionalnoj, pa čak internacionalnoj razini
- Auditi društveno odgovornog poslovanja prema specifičnim zahtjevima kupaca (prilagođeni „custom-made” auditi društvene odgovornosti prema privatnim shemama) postali su sve popularniji u posljednjem desetljeću u nastojanjima da se riješi rizik dobavljača u svojim sve globaliziranim lancima opskrbe
- Ugled je glavni pokretač: organizacije nastoje osigurati poštivanje zahtjeva koji se kreću od radnih uvjeta, ljudskih i radnih prava pa sve do dječjeg rada ili primjerice prisilnog rada
- Takvi se auditi obično provode pomoću kontrolnih popisa koje su izradili klijenti te mogu uključivati izmjene određenih tema odnosno zahtjeva u svrhu usklađivanja sa kodeksima ponašanja istog kupca (Code of Conduct)

OSNOVNE USLUGE NA PODRUČJU DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI

Certifikacija sustava upravljanja

- Certifikacija jedinog međunarodno priznatog standarda Social accountability **SA 8000:2014**
- Procjena usklađenosti sa specifičnim temama **ISO 26000:2010** Smjernice o društvenoj odgovornosti
- U fokusu je kontinuirano poboljšanje na određenom području, npr. radnička prava, zdravlje i sigurnost, upravljanje okolišem

BUREAU
VERITAS

Prilagođeni socijalni/ etički auditi prema privatnim shemama

- **SMETA 4-pillar**
- McDonalds **SWA** (Social Workplace accountability)
- Drugi: PSCI (audit održivosti lanca opskrbe u farmaceutici), RBA Validated Assessment Program (VAP) za elektroniku i ICT, Aluminium Stewardship Initiative (ASI)

Edukacija

- Tečaj za interne auditore SA 8000:2014

A young child is shown in a forest setting, holding a large, green, mesh-like net. The child is looking upwards and to the right. The background is filled with dense green foliage and trees. A vertical red bar is positioned to the left of the child. The overall scene is dimly lit, with a focus on the child and the net.

1

PRIMJERI LOŠIH PRAKSI

(CASE STUDIES)

**BUREAU
VERITAS**

© Copyright Bureau Veritas

1. FOXCONN

- Najpoznatiji primjer kršenja ljudskih i radničkih prava posljednjih godina
- „Foxconn grad” odnosno „Apple zabranjeni grad” je industrijski grad u Shenzhen, Kina (otprilike 50% proizvodnje Apple proizvoda u 2010.); 1.3. miliona zaposlenika
- 18 samoubojstava tijekom 2010. (14), mahom bacanjem sa zgrade, 4 u 2011., 1 tijekom 2012. i 2 tijekom 2013.
- Strogo zabranjen ulaz/ izlaz iz „grada” bez registracije osobne iskaznice, zaštitari na svim ulazima, uzimanje otisaka prstiju vozača prilikom ulaska
- Prekovremeni, „piece-rate” plaćanje (pr. 1700 iphone dnevno za nanošenje posebnog premaza preko ekrana, otprilike 3 uređaja u minuti)
- Prekovremeni neplaćeni i nedobrovoljni
- Minimalne plaće, neadekvatan smještaj

2. RANA PLAZA

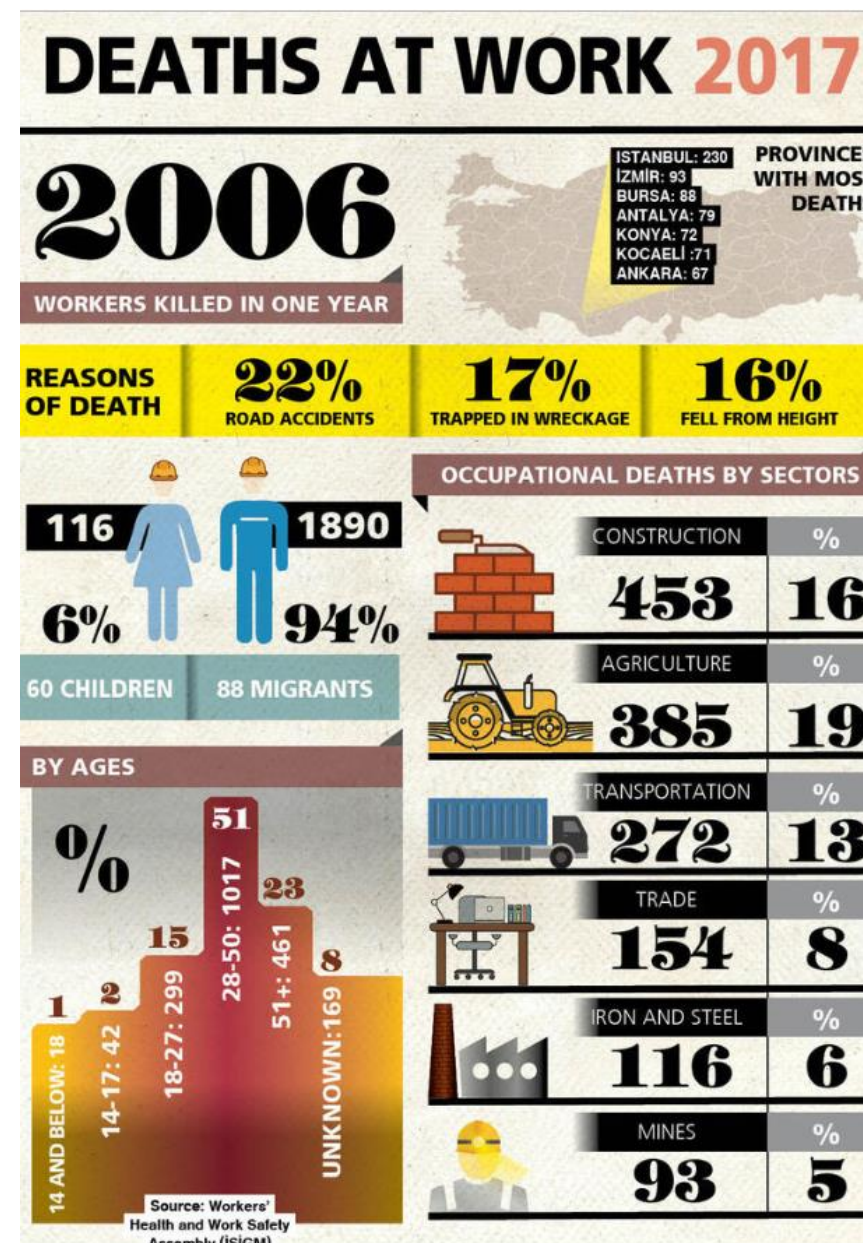
- Tragedija u tvornici odjeće u Dhaki (Bangladesh) 2013.god.
- Tragedija je u svijetu poznata kao „Savar building collapse” ili „Rana Plaza collapse” te kao najsmrtonosnija tragedija u tvornicama tekstilne industrije te najsmrtonosnija nesreća u vidu urušavanja zgrade u modernijoj ljudskoj povijesti
- Zbog strukturalnih razloga i loše gradnja 24.4.2013. u 08:45 ujutro zgrada se urušila
- Poginulo je 1134 radnika, a otprilike 2500 ranjenih ljudi je spašeno iz ruševina
- Zgrada od 8. katova izgrađena je za namjenu trgovina, bez dozvole za gornja 4. kata te bez dovoljno strukturalne potpore za težinu i vibracije opreme za tekstilnu industriju
- 23.4. TV kanali snimili su jaka oštećenja i pukotine u zidovima, nakon čega su sve trgovine i banke iz prizemlja evakuirane, međutim radnicima u tekstilnoj industriji naređeno je da se sutra vrate raditi uz prijetnju oduzimanja mjesečne plaće
- U tvornici se za vrijeme nesreće proizvodila odjeća za: Prada, Gucci, Versace, Benetton, Moncler, Mango.....

3. TURSKA 2017

- 2017. godine tijekom nesreća na radu poginulo 2.006 radnika u Turskoj (5 radnika dnevno)
- Razlozi: 22% su prometne nesreće, 17% zarobljeni u ruševinama, 16% pad sa visine
- 94% muškarci, a 6 % žene, najviše u dobi između 28 i 50 godina
- Najviše ozljeda i smrti desilo se na području Istanbula
- Najviše je ozljeda u sektoru građevine i poljoprivrede
- Osim fatalnih posljedica po radnike, problematika je puno šira i uključuje: vidljive i nevidljive troškove u ekonomskom smislu (smanjenje broja radnih sati i povećan broj bolovanja, troškovi liječenja i invaliditeta, troškovi potencijalnih karijera, troškovi popravka mjesta nesreća i sl.)
- Prema nekim procjenama ekonomoska šteta povezana uz ozljede na radu godišnje u Turskoj iznosi 1.06 milijardi EUR, odnosno zajedno sa indirektnim troškovima 2.13 milijardi EUR godišnje
- ILO procijenjuje da na globalnoj razini bolovanja i troškovi vezani uz ozljede na radu rezultiraju gubitkom od 3,94 % BDP-a

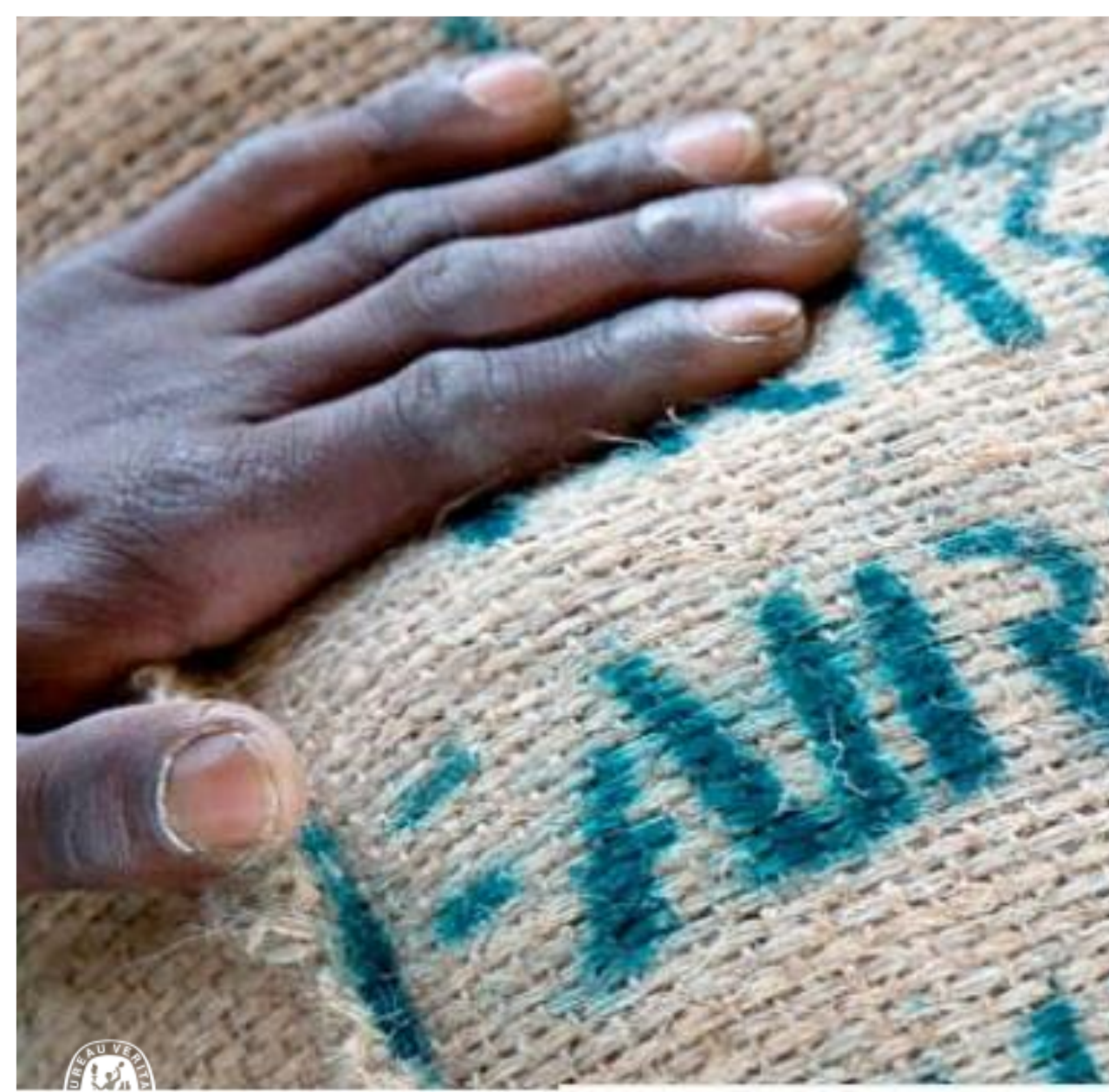

WWW.ANTISLAVERYDAY.COM

ANTI STOP
SLAVERY THE
DAY TRAFFIK
SATURDAY 18 OCTOBER

2

**POZITIVNE
PROMJENE I
INICIJATIVE**

FAIRTRADE

- Fairtrade organizacija (eng. = Poštena trgovina) je pokret osmišljen kako bi pomogao proizvođačima u zemljama u razvoju da postignu bolje trgovinske uvjete
- Pokret nastoji potaknuti veću pravednost u međunarodnim trgovinskim partnerstvima kroz dijalog, transparentnost i poštovanje. Promiče održivi razvoj osiguravajući prava marginaliziranim proizvođačima i radnicima u zemljama u razvoju
- Velik je broj Fairtrade organizacija, ali najpoznatija je Fairtrade international koja ima razrađenu certifikacijsku shemu
- Za farmere i radnike Fairtrade međuostalim znači:
  1. Cijene koje imaju za cilj pokriti prosječne troškove za održivu proizvodnju usjeva - sigurnosna mreža kada padaju tržišne cijene
  2. Fairtrade Premium - dodatni iznos novca plaćen povrh prodajne cijene za ulaganje u poslovne ili zajedničke projekte po njihovom izboru
  3. Dostojni uvjeti rada (dostojne plaće radnicima!) i zabrana diskriminacije, prisilnog rada i dječjeg rada

FAIRTRADE OZNAKE

- 10 je principa Fairtrade
- Certifikacijske oznake:

Fairtrade oznaka: proizvod je sljedljiv od farme do police i najčešće se koristi za proizvode od jedne sirovine: npr. Banane ili kavu

Fairtrade oznaka sa strelicom označava da je potrebno pogledati sastav Fairtrade sirovina u višesirovinskom proizvodu

Fairtrade bijela oznaka označava da je jedna od sirovina unutar proizvoda sa Fairtrade farme (primjerice indijski oraščići u nekom blendu orašastih proizvoda)

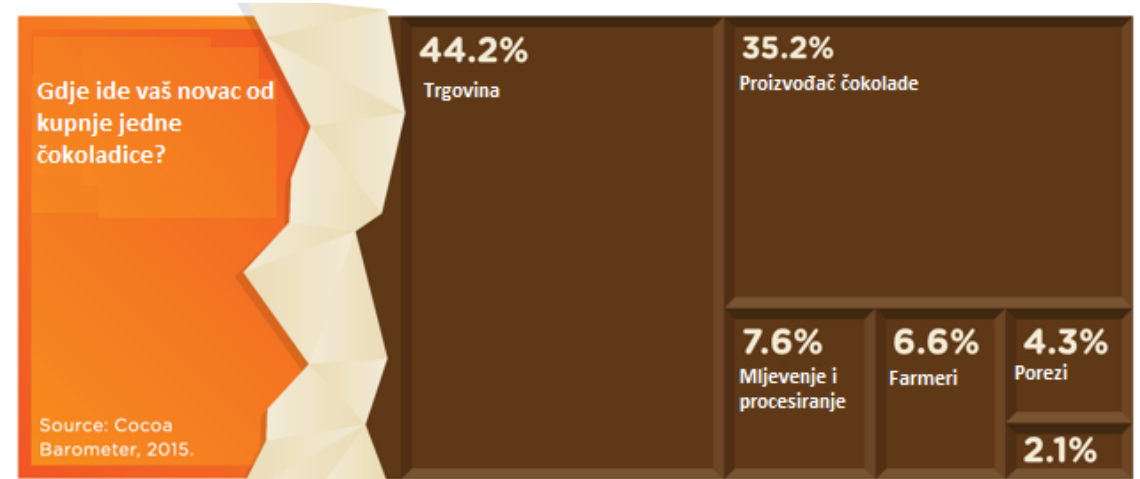

FAIRTRADE PROIZVODI (ČOKOLADA)

- Uzgoj kakaovca je težak, u tropskim područjima Afrike, Azije i Latinske Amerike. Obala Bjelokosti i Gana proizvode 60% svjetskog kakaovca
- Između 2016. i 2017. cijene kakaovca su pale za više od trećinu, a bolesti i starost drveća jako su narušila ionako osiromašene farmere
- Industrija je poznata po dječjem radu (2.1. miliona u 2 države)
- U 2016. godini narasla je potražnja za Fairtrade čokoladom što je rezultiralo Fairtrade Premium od 22 miliona funti koji je uložen u farme, škole, medicinske centre i infrastrukturu za pitku vodu
- Nažalost i dalje je razlika potrebno puno posla (2.51\$ vs. 0.78\$)

JE LI FAIRTRADE FER? (KRITIKE)

FAIRTRADE FACTS

- Postoje studije koje ukazuju da su koristi proizvođača bile gotovo jednake nuli jer je došlo do prevelike ponude certifikata te previše različitih oznaka
- Neka istraživanja pokazuju da primjena određenih standarda Fairtrade može uzrokovati veće nejednakosti na tržištima te da su određena kruta pravila neprikladna za određena tržišta
- Marketing Fairtrade trgovine pruža više mogućnosti za malverzaciju i korupciju od marketinga konvencionalnog proizvoda, primijećena je korupcija u lažnom označavanju kave kao Fairtrade od strane trgovaca u zemljama u razvoju

BUREAU
VERITAS

The background is a collage of various motivational and business-related words in different fonts and sizes, including 'SUCCESS', 'TRUST', 'CODE OF CONDUCT', 'GOALS', 'RESPECT', 'ADVICE', 'INSPIRE', 'MOTIVATION', 'COACH', 'CAREER', 'MENTORING', 'POSITIVE', 'LEARNING', 'GROWTH', 'SKILLS', 'LIFE', 'TRAIN', 'RISK', 'SHIP', 'LINE', 'COMPONENT', 'POWER', 'COMPETENCE', 'BUSINESS', 'MEMBER', 'PEOPLE', 'EMOTIONAL', 'CONDUCT', 'HELP', 'INSPIRATION', 'ACTION', 'SOLUTION', 'PROFESSION', 'KNOWLEDGE', 'DIRECTION', 'KEYWORDS', 'MOTIVATIONAL', 'CONDUCT', 'EMOTIONAL', 'HELP', 'INSPIRATION', 'ACTION', 'SOLUTION', 'PROFESSION', 'KNOWLEDGE', 'DIRECTION', 'KEYWORDS'. A silver and black pen is positioned diagonally across the right side of the image.

3

PRIVATNE SCHEME
ZA PROVJERU
USKLAĐENOSTI

© Copyright Bureau Veritas

ZAJEDNIČKE ZNAČAJKE

- „Custom-made” auditi društvene odgovornosti prema privatnim shemama) obično se provode pomoću kontrolnih popisa koje su izradili klijenti u skladu sa vlastitim kodeksima ponašanja (Code of Conduct)
- Nakon audita klijent je vlasnik Izvještaja, a mogućnost izdavanja Potvrde ili Certifikata je isključena
- Kontrolne liste „krute”
- Zahtjev ili „je” ili „nije”, često izostaje sustavni pristup
- Težinu i gradaciju zahtjeva definira klijent, frekvenciju provođenja audita također

PISANA POLITIKA ILI
PROCEDURA SPECIFIČNA
ZA PRAVO NA ZEMLJU
(LAND RIGHT)

DA LI JE KODEKS
PONAŠANJA KLIJENTA
PREVEDEN I DOSTUPAN
RADNICIMA?

DA LI JE KODEKS
PONAŠANJA KLIJENTA
POTPISAN OD STRANE
SVIH VAŠIH DOBAVLJAČA?

DODATAK ZA
PREKOVREMENI RAD
MORA BITI VEĆI OD 125%
REGULARNOG SATA

BUREAU
VERITAS

SMETA

- SMETA je audit etičnog poslovanja za članice Sedex grupacije
- Sedex je jedna od najvećih platformi i udruženja poslovnih partnera koji međusobno dijele podatke o dobavljačima u svojem lancu opskrbe i njihovoj usklađenosti sa zahtjevima propisanim kodeksom ETI (Ethical Trade Initiative kodeks ponašanja)
- Prisutna je globalno i ima preko 50.000 članica u preko 150 država
- Otprilike 20.000 SMETA audita godišnje se učita na Sedex platformu
- SMETA Audit ima 4 osnovna područja (tzv. „4 pillars“): radnička prava, zdravlje i sigurnost na radu, okoliš i poslovna etika

OSTALE SCHEME

SWA audit od McDonalds definira usklađenost sa zahtjevima vezanim uz radno mjesto te usklađenost sa Kodeksom ponašanja McDonaldsa od strane svih njegovih dobavljača. Ideja je:

1. Pomoći dobavljačim i tvornicama da shvate svoju odgovornost u lancu
2. Provjera usklađenosti sa Mcdonaldsovim očekivanjima
3. Zajednički rad na trajnom poboljšanju

Benetton Group Code of Conduct

ETHICALLY CORRECT

CERTIFIED COMPANY

4

**CERTIFIKACIJA
SUSTAVA
UPRAVLJANJA**

**BUREAU
VERITAS**

© Copyright Bureau Veritas

SA 8000:2014

- Jedina međunarodna priznata i akreditirana certifikacijska shema za društvenu odgovornost te najprihvaćeniji standard u području društvene odgovornosti
- Izdan je od nevladine udruge SAI (Social Accountability International), a temelji se na ILO (Međunarodna organizacija rada) konvencijama te Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima UN
- Standard je kompatibilan sa ostalim međunarodnim ISO standardima (poglavlje 9. Management systems), podržava model PDCA ciklusa; odavno prepoznaje pojam „zainteresiranih strana”
- ZAHTJEVI SU SLIJEDEĆI:

1.DJEČJI RAD

2.PRISILAN I OBAVEZAN RAD

3.ZDRAVLJE I SIGURNOST

4.SLOBODA UDRUŽIVANJA I PRAVO NA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

5.DISKRIMINACIJA

6.DISCIPLINSKE PRAKSE

7.RADNO VRIJEME

8.NAKNADE ZA RAD

9.SUSTAVI UPRAVLJANJA

**Izdaje normu i
pruža edukacije**

**Akreditacijsko
tijelo**

SA 8000:2014

- Ne auditiraju se samo rezultati organizacijskih politika i oprijedjeljenja, nego se auditira i sustav koji se koristi za ostvarivanje tih rezultata
- Provjeravaju se performanse sustava, ciljevi i poboljšanje sustava
- Organizacija mora primjenjivati i nacionalna zakonska primjenjiva pravila, međutim i normu, a u slučaju drugačijih tumačenja primjenjuje se pravilo koje je povoljnije za radnika
- ZAHTJEVI POGLAVLJA 9.:
  1. Zahtjev 9.1 Politike, Procedure i Zapisi
  2. Zahtjev 9.2 Tim za društvene performanse
  3. Zahtjev 9.3 Identifikacija i procjena rizika
  4. Zahtjev 9.4 Nadzor
  5. Zahtjev 9.5 Interna uključenost i komunikacija
  6. Zahtjev 9.6 Upravljanje i rješavanje pritužbi
  7. Zahtjev 9.7 Vanjska verifikacija i angažman zainteresiranih strana
  8. Zahtjev 9.8 Korektivne i Preventivne radnje
  9. Zahtjev 9.9 Osposobljavanje i izgradnja kapaciteta
  10. Zahtjev 9.10 Upravljanje dobavljačima i izvođačima

ISO 26000:2010

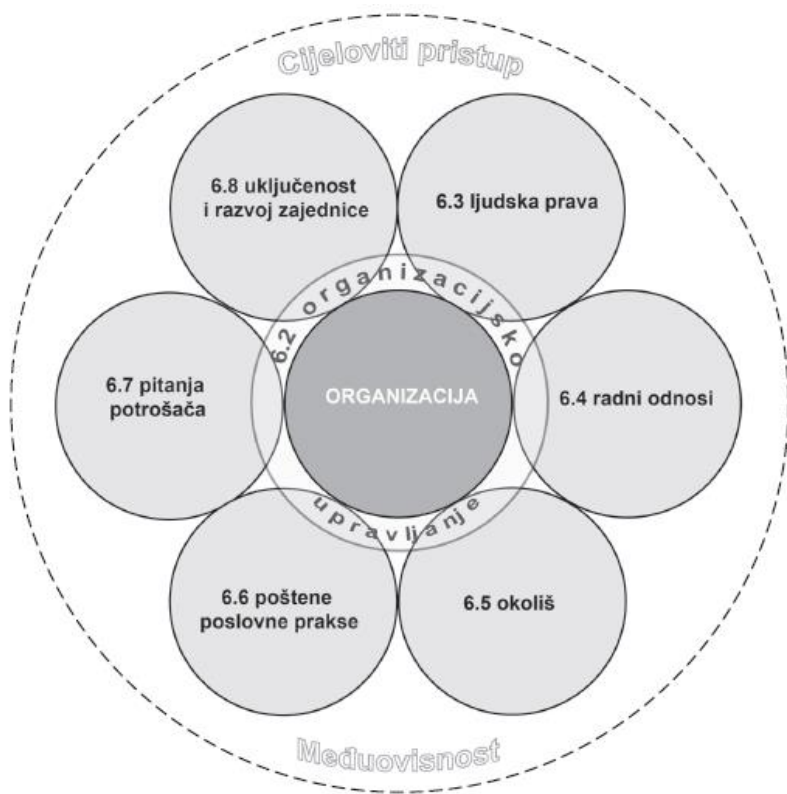
- ISO 26000 Procjena prvi je međunarodni standard za društvenu odgovornost izdan od strane ISO organizacije
- Smjernice o društvenoj odgovornosti
- Norma nije namijenjena certifikaciji niti je prikladna za certifikaciju (obzirom da ne sadržava zahtjeve ne upotrebljava se riječ „mora”)
- Namjena norme je da potakne organizacije da iziđu iz okvira puke sukladnosti sa zakonima, priznajući da je sukladnost sa zakonima temeljna dužnost svake organizacije te da pomogne organizacijama u poboljšanju njihovog doprinosa održivom razvoju društva općenito
- ISO 26000 prepoznaje 17 globalnih ciljeva

ISO 26000:2010

- Norma prepoznaje 7 glavnih tema za koje je potrebno provesti analizu rizika i procjenu trenutne usklađenosti:

POTVRDA USKLAĐENOSTI

dodijeljena organizaciji

DVOKUT-ECRO d.o.o.

ZAGREB, HRVATSKA

ZA DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Bureau Veritas Hrvatska potvrđuje da je provedena provjera primjene društveno odgovornog poslovanja u skladu s principima i smjernicama utvrđenim u normi ISO 26000:2010

Metodologija provjere

Bureau Veritas Hrvatska izvršio je provjeru fokusirajući se na sljedeće aspekte

- ▶ Etički kodeks
- ▶ Politike, postupci, mjerljivi ciljevi
- ▶ Analiza tema društvene odgovornosti
- ▶ Ciljevi društvene odgovornosti
- ▶ Programi za podizanje svijesti i izobrazbu
- ▶ Uključenost svih poslovnih funkcija u cijeleve

- ▶ Procjena rizika sa svim temama iz ISO 26000
- ▶ Dokumentirana analiza značajnosti bitnih tema
- ▶ Program uključivanja dionika
- ▶ Godišnje izvješće o samoprocjeni
- ▶ Analiza jaza
- ▶ Akcijski plan

- ▶ Sustavni i integrirani nadzor implementiranog sustava
- ▶ Izvješće o održivosti
- ▶ Procjena utjecaja odluka i ulaganja na društvo i okoliš

Provjera je izvršena na temelju sljedećih parametara:

- ▶ Implementacija
- ▶ Integracija
- ▶ Uključenost dionika
- ▶ Komunikacija
- ▶ Rezultati i poboljšanja

Datum kada je provedena provjera usklađenosti: 16.-17.09.2019.

Uz uvjet trajne zadovoljavajuće primjene, podložne periodičkom pregledu, potvrda usklađenosti vrijedi do: 25.11.2022.

Broj potvrde: xxxxx

Osnovni uvjeti smjernica za društvenu odgovornost

Legend: 0 = uvjet nije ispunjen, 1 = uvjet je djelomično ispunjen, 2 = uvjet je u potpunosti ispunjen, 3 = ispunjen je uvjet „do to have“

Parametar	Uvjet
Etički kodeks	2
Politike, postupci, mjerljivi ciljevi	2
Analiza tema društvene odgovornosti	1
Ciljevi društvene odgovornosti	2
Program za podizanje svijesti i izobrazbu	2
Uključenost svih poslovnih funkcija u cijeleve	2
Procjena rizika sa svim temama iz ISO 26000	2
Dokumentirana analiza značajnosti bitnih tema	2
Program uključivanja dionika	2
Godišnje izvješće o samoprocjeni	2
Analiza jaza	2
Akcijni plan	1
Sustavni i integrirani nadzor implementiranog sustava	2
Izvješće o održivosti	2
Procjena utjecaja odluka i ulaganja na društvo i okoliš	2

Zagreb – 17.09.2019.
Doktor Zdravko Čuček, MSc

Move Forward with Confidence

SA 8000 I ISO 26000 PRIZNATI ALATI ZA DOKAZIVANJE USKLAĐENOSTI PREMA DRUŠTEVNOJ ODGOVORNOSTI

- **Koja je razlika između ISO 26000 i SA 8000?** (osim navedene razlike u procesu certifikacije) ISO 26000 pokriva sve elemente korporativne društvene odgovornosti (društvenu, ekonomsku i okolišnu), uključujući sedam osnovnih tema u odnosu na uključenost zainteresiranih strana. U međuvremenu, SA 8000 pokriva područje društvene odgovornosti (radni uvjeti poput radnih praksi, diskriminacije, zdravlja i sigurnosti, nadoknade, radnog vremena, discipline i sustava upravljanja ljudskim resursima).
- Percepcija i realnost uspješnosti organizacije u pogledu društvene odgovornosti mogu utjecati, između ostalog, na sljedeće:
  - njezinu konkurentsku prednost
  - njezin ugled
  - njezinu sposobnost da privuče i zadrži radnike ili članove, kupce, klijente, odnosno korisnike
  - održavanje morala, predanosti i produktivnosti zaposlenika
  - stav ulagača, vlasnika, donatora, sponzora i financijske zajednice; i
  - njezin odnos s tvrtkama, vladama, medijima, dobavljačima, organizacijama iste razine, korisnicima i zajednicom u kojoj djeluje.

HVALA NA PAŽNJI.

Andrea Vidović

Vrbik 8A , 10000 Zagreb

Mobile : +385 (0)99 2179 201

E-mail : andrea.vidovic@hr.bureauveritas.com

PURPLE TEARDROP CAMPAIGN
STOP THE TRAFFICKING - STOP THE TEARS

Loves Me...

- Makes me feel safe
- Makes me feel comfortable
- Listens to me
- Values my opinions
- Supports what I want to do in life
- Is truthful with me
- Always tries to understand how I feel
- Likes that I have other friends
- Makes me laugh
- Trusts me
- Treats me as an equal
- Respects my family
- Understands my need for time alone or with my family
- Accepts me as I am

These are signs of a loving relationship. Take care, they can be misused.

www.purpleteardrop.org
www.soroptimist-gbi.org

**BUREAU
VERITAS**